

Öppet brev till regeringen

Stärk funktionsrätten – ge konventionen en tydlig ställning

Vi som undertecknar detta brev representerar en bredd av civilsamhället, inklusive funktionsrättsrörelsen. Vårt budskap till regeringen är att Sverige efter upprepad kritik från FN nu skyndsamt måste ta steg för att stärka funktionsrätten. Först och främst måste svensk lagstiftning ses över mot bakgrund av konventionen, skyddet mot diskriminering och hatbrott stärkas och tillgången till rättvisa säkerställas för personer med funktionsnedsättning. Arbetet måste ske i nära dialog med civilsamhället.

Våren 2024 genomförde FN:s övervakningskommitté för Funktionsrättskonventionen en andra granskning av och dialog med den svenska regeringen om Sveriges genomförande av konventionen.

Sverige har vid båda dialogtillfällena fått skarp kritik från FN. Vid det senaste tillfället förstärktes kritiken från FN:s övervakningskommittén som ifrågasatte Sveriges bristande förmåga att skapa grundläggande förutsättningar för konventionens genomförande. Bland annat kommenterade kommittén det anmärkningsvärda i att Sverige ännu inte genomfört människorättsmodellen¹ av funktionshinder. Kritiken överensstämmer med den som det samlade civilsamhället gav uttryck för i rapporten Respekt för rättigheter² 2019 och i vår alternativa rapport³ till FN från januari 2024.

Sverige har tagit emot en mängd rekommendationer⁴ från FN om vad som krävs för att rättigheterna i konventionen ska efterlevas. Regeringen uppmanas bland annat att med aktiv involvering från civilsamhället skyndsamt ta fram en reformagenda för att stärka funktionsrätten.

Regeringen signalerar att de tar FN:s kritik och rekommendationer på stort allvar och har bekräftat både FN:s och civilsamhällets bild av situationen.

Statsrådet Camilla Waltersson Grönvall har vid flertal tillfällen betonat allvaret i rekommendationerna och även vikten av det fortsatta arbetet och dialogen med rörelsen. Vi ser fram emot det och vill redan nu lyfta några centrala utgångspunkter.

Vi vet att regeringen lämnat uppdrag till MFD, Myndigheten för delaktighet att följa upp situationen över landet mot bakgrund av rekommendationerna. Problemet är att myndigheter, regioner, kommuner och domstolar inte tillräckligt ofta arbetar utifrån

¹ [Människorättsmodellen | Funktionsrätt Sverige](#)

² [Respekt för rättigheter? Rapport om hur Sverige lever upp till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2019](#)

³ [Alternativrapport-till-CRPD-2024-svenska.pdf](#)

⁴ [FN:s rekommendationer till Sverige om Funktionsrättskonventionen 2024.](#)

Funktionsrättskonventionen, dess principer och artiklar. De utgår från svensk lag och tolkningar som i sin tur inte grundar sig på rättigheterna i konventionen.

Det är bara regeringen och berörda departement som har makten att ta initiativ för att stärka konventionens ställning och därigenom skapa förutsättningar för att kommande lagar stiftas och beslut fattas utifrån rättigheterna i konventionen.

Ett första grundläggande steg är att tillsätta en utredning som ser över befintlig lagstiftning och identifierar brister mot bakgrund av konventionen. I arbetet måste även skyddet mot diskriminering inom offentlig verksamhet granskas och stärkas och funktionsnedsättning ska inkluderas i lagstiftning om hatbrott. Utredningen behöver expertis och delaktighet från civilsamhället. Åtgärder krävs också för att säkerställa tillgång till rättvisa exempelvis i form av rätt till rättshjälp och rättsombud för personer med funktionsnedsättning.

FN har upprepade gånger uppmanat till en fördjupad dialog med civilsamhället i arbetet med konventionen, dels för att säkra aktiv involvering, dels för att ta tillvara den stora kunskapen och erfarenheten hos rörelsen för att förändringsarbetet ska bli så effektivt som möjligt.

Civilsamhället har inte bara rätt att involveras utan det är vår absoluta vilja att också bidra med vår kompetens och våra erfarenheter. Vi har redan nu påbörjat arbetet med underlag och förslag till handlingsplaner för hur uppföljning av rekommendationerna kan ske och vilka prioriteringar som är nödvändiga i den reformagenda som FN efterfrågar.

Regeringen har nu möjlighet att visa lyhördhet mot både FN och civilsamhället genom att ta tydliga initiativ i de grundläggande lagstiftningsfrågorna och involvera oss i det fortsatta arbetet.

Vi står redo och ser fram emot snabba åtgärder från regeringen och inbjudan till dialog och samverkan i det gemensamma och viktiga arbete som ligger framför oss!

Med vänlig hälsning

Nicklas Mårtensson, ordförande Funktionsrätt Sverige*

Conny Allaskog, ordförande Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa, NSPH

Jamie Bolling, Director Independent Living Institute, ILI

Jessica Carlqvist, förbundssekreterare Verdandi

Johanna Forsberg, ordförande Nätverket unga för tillgänglighet, NUFT

Jonas Franksson, ordförande STIL

Åsa Henningsson, förbundsordförande Sveriges Dövas Riksförbund, SDR

Johan Klinthammar, förbundsordförande Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar, RBU

Klas Nelfelt, ordförande Förbundet Sveriges Dövblinda, FSDB

Ulf Olsson, förbundsordförande Hörselskadades Riksförbund, HRF

Amélie Poletti Lundström, verksamhetsansvarig Diskrimineringsbyrån Humanitas

Jessica Smaaland, ordförande Forum - kvinnor och funktionshinder, FQ

John Stauffer, chefsjurist och tillförordnad exekutiv chef, Civil Rights Defenders

Åsa Strahlemo, förbundsordförande Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet, DHR

Ulrika Strand, generalsekreterare Fonden för mänskliga rättigheter

Christina Swanberg, vice ordförande Föreningen för de neurosedynskadade, FFDN

Petra Weckström, tf verksamhetsansvarig, Örebro Rättighetscentrum

*Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 53 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar drygt 400 000 människor.